

Uregelmæssigheder, som kan skyldes rent tilfældige Aarsager. Naar f. Eks. Havesangeren 11 Juni begyndte at høres 2,30, 31 Maj 2,44, men 28 og 29 Maj først 3,50, altsaa over en Time senere, — naar Kragen 29 Maj høres 3,05 og 31 Maj 3,40, og naar Gøgen 11 Juni høres 2,15 og 29 Maj 3,00, saa er det naturligvis tilfældige Forskelle.

Men ind imellem disse Tilfældigheder ses dog nogen Lovmæssighed.

Der kan jo ingen Tvivl være om, at Fuglenes Opvaagnen staar i Forhold til Solopgangen. Og nu kan man ganske vist ikke konstatere dette, naar Talen er om to paa hinanden følgende Dage. Men man lægger dog Mærke til, at Fuglene i det hele er tidligere paa Færde den 11 Juni, da Solen staar op 3,30, end den 28 Maj, da den staar op 3,42.

Dernæst er det klart, at ved selve Solens Opgang er i det hele alle Fuglene vaagne.

Og endelig lader der sig dog — selv med disse faa Iagttagelser som Grundlag — opstille en Rækkefølge.

Ser man bort fra de ovenfor nævnte Tilfældigheder, kan man vist fastslaa, at Solsorten er Nr. 1 som Morgenmand. Over en Time før Solopgang tager den fat. I over en halv Time er den næsten eneraadende, og dens Sang fylder i en Tid hvert Sekund; der er jo mange om det, og det lyder, som om de svarede hinanden. Gøgen er ogsaa tidlig oppe. Saa kommer Bogfinken, temmelig regelmæssigt en halv Times Tid før Solopgang. Og nu behersker den Sangen en Stund, medens Solsorten stilner af: flyver ud. Lidt efter Bogfinken kommer Husfuglene, Stær, Spurv og Svale. Fasanen vaagner ude i Marken med sit hæse Skrig, der ikke ligner Danmark, men lyder af fjerne Skoves Vildnis. Rørhønen vaagner i Kæret med sin lille hyggelige Trille. Og til sidst — lige omkring Solopgang — vaagner Svensken og Ringduen.

ANMELDELSER.

J. E. V. BOAS: RAAGERNE OG RAAGESKADE I DANMARK.

(12. Beretning fra de samvirkende danske Landboforeningers plantepatologiske Forsøgsvirksomhed.)

Fra mange Sider er der jo i de senere Aar klaget over den Skade, Raagerne (*Corvus frugilegus*) foraarsager her i Danmark, idet det tillige antages, at deres Tal er taget stærkt til. Det er derfor meget betimeligt, at der er foretaget en Undersøgelse af, hvorledes

dette forholder sig, og en Redegørelse herom vil altid have Interesse. Oplysningerne er fremkomne ved Udsendelse af Spørgeark til Meddelere rundt om i Landet, væsentlig Landmænd, og Bearbejdelsen af disse Spørgeark danner Bogens Kærnepunkt. Det Resultat, Forfatteren kommer til, er i Korthed, at Raagen hertilands er et i høj Grad skadeligt Dyr, en Fugl, der »paaviselig gør en uhyre Skade«, at de bør søges udryddede ved ethvert Middel, og at Lovgivingen bør træde til med Foranstaltninger sigtende til Raagernes Bekæmpelse.

Bogen er, meget overskuelig, delt i Kapitler med Overskrifter, der angiver Indholdet. De 6 Kapitler handler om Raagernes Skade og Nytte, set fra forskellige Synspunkter, 2 Kapitler handler om Midler mod Raagerne og Lovgivning mod dem og et Kapitel beskriver Raagernes Udbredelse i Danmark; hertil hører et Kort, hvorpaa alle Raagekolonier i Landet er afsatte. Enhver, der interesserer sig for Fugle, griber jo med Glæde et saadant Kort, vist nok det eneste, der hidtil findes herhjemme om en Fuglearts Udbredelse i Landet. Det ses da, at Raagerne findes i talrige Kolonier paa Bornholm, jævnt fordelte paa Sjælland og Falster, med spredte Kolonier i den østlige Halvdel af Fyn, og i Østjylland Syd for Limfjorden, medens hele den Del af Jylland, der ligger Vest for en Linje fra Aalborg til Kolding er fri for Raagekolonier, ligesom hele den vestlige Halvdel af Fyn. — Et saadant Kort med dets røde Prikker ser saa bestikkende paalideligt ud, men unægtelig viser det sig at lide af meget betydelige Mangler; selvfølgelig kan Anm. ikke kontrollere alle Angivelserne men skal nøjes med at henpege paa enkelte, tildels rigtignok meget væsentlige, Fejl. Er København og nærmeste Omegn nu virkelig helt fri for Raagekolonier? for en Snes Aar siden var der dog ikke helt faa. I Sydsjælland findes adskilligt flere Kolonier end de nævnte, paa Langland findes mindst 1 betydelig Koloni, ved Munden af Horsens Fjord findes en Koloni paa henved 10 000 Reder, og endelig er Angivelsen om, at hele den vestlige Halvdel af Fyn savner Raagekolonier, ganske forkert. Anm., der bor paa denne vestlige Halvdel, har sin Bolig midt i en Koloni paa et Parhundrede Reder, der ganske vist i det sidste Par Aar har været forladt, men i Dyreborg Vest for Faaborg findes en Koloni, ved Arreskov Sø N. Ø. for Faaborg en anden, ved Løgmose S. Ø. for Assens en tredie, alle af meget betydelig Størrelse.

Som bekendt har Anskuelserne, om hvorvidt Raagen i overvejende Grad var nyttig eller skadelig, været i høj Grad forskellige. Der er gjort Forsøg paa at faa Klarhed herover ved at undersøge Maveindholdet af talrige Raager, saaledes som det er sket ved de store Undersøgelserækker, der i Tyskland er foretagne af Hollrung, Rørig og Schleh, og som nærmere omtales i Bogen. Schleh har 1100 Undersøgelser af Maveindhold, Rørig 1523. Baade Hollrung og Schleh kommer ved deres Undersøgelser til det Resultat, at Raagernes Nytte langt overvejer deres Skade. Prof. Boas hævder, at »en Afvejning af Skaden og Nyten i Tal er det ganske umuligt

at udføre paa Basis af Maveanalyserne«, forkaster altsaa fuldstændig det hidtil gjorte Arbejde. Man gaar da med Spænding over til det næste Kapitel: »Hvorledes skal vi faa et Skøn over Raagernes Betydning«, og venter istedet for de kritiserede Undersøgelsesmetoder noget bedre. Unægtelig forhavses man over den Maade, hvorpaa Spørgsmaalet løses, idet baade Skade og Nytte forlanges konstateret i Marken; at bevise Raagernes Nytte paa den Maade er jo dog ganske ugørligt; hvem kan vel sige, om et Stykke Sæd eller en Roemark trives bedre, fordi der har gaaet Raager paa det, og hvad Skaden angaar, da er det i de fleste Tilfælde ikke lettere at afgøre; det synes at være at forlade den rationelle Forskning og for en stor Del give sig Følelserne i Vold, det værste man kan gøre i al Naturvidenskab.

Det næste Kapitel »Erfaringer angaaende Raageskade i Danmark« viser da ogsaa tilfulde de sørgelige Resultater af Forf.'s Fremgangsmaade, naar man læser disse »Erfaringer« igennem med Omhu og ikke glemmer, hvor vanskelig Iagttagelsens skønne Kunst er, særlig naar egne Interesser kommer med i Spillet. For en nøgtern Betragtning viser det sig, at Raagerne er slemme ved Majsplanter, at de af og til gør Skade paa Kartoffel- og Roemark og fortærer nogen moden Sæd. Men Forf. tager alle Meddelelserne om Raagernes Skade ganske efter Bogstaven og kommer i det følgende Kapitel »Sammenligning mellem Skaden og Nyttens« meget højt op, taler om »at Raagerne paaviselig gør en uhyre Skade«, »er Aarsag til alvorlig Uro og Bekymring for mange Landmænd«, og paakalder sluttelig Lovgivningsmagten mod dem. Dyrene skal ødelægges med Kugler og Krudt, Rederne skal nedrives, og genstridige Raagekolonijere idømmes Bøder af indtil 1000 Kr. — kort sagt, Landet er i Fare, og nu skal vi have et Korstog mod Raagerne.

Ak ja, hvis det nu blot kunde hjælpe Landbruget. Har man levet en Del Aar paa Landet, saa bliver man jo efterhaanden lidt mindre ømskindet overfor Landmændenes talrige og forskelligartede Klager. Læser man Aaret igennem Avisernes Landbrugsberetninger, saa er der jo altid et eller andet Tidspunkt, hvor det hele ser meget kritisk ud, hvor en stor Del af Afgrøden er ødelagt, og Resten snart vil følge efter, hvis ikke Forholdene øjeblikkelig bedres; men hvor trøsteligt! naar Høsten er forbi, og Resultatet gøres op, saa er der dog gerne en jævn god Middelhøst eller derover. Man maa ikke glemme, at Landbrugerens hele Virksomhed er en uafbrudt Kamp mod onde Magter: Sol der skinner, naar den ikke skal, og Regn, der aldrig falder i rette Tid, Udførselsforbud og Prissfald, og en Række Plager, overfor hvilke de berømte ægyptiske ganske blegner. Oldenborrer og Smeldere, der gnaver Planterødderne over, Mus og Raager, der fortærer alt hvad de kan faa fat paa, Spurve der hærger den modne Sæd, Skovduer der tager Ærterne, Fasaner, der laver Gange i Sæden, Raadyr, der gnaver Gulerødderne, Rotter, der fortærer den Del af Udbyttet, der naar at komme hjem

osv. Hvad der i Øjeblikket ses mest, vokser jo op og antager adskilligt større Omfang, end der i Virkeligheden tilkommer det.

Raageskaden er kun en lille Del af Landmandens Ulykker, og man føler sig ikke af Prof. Boas' Skrift overbevist om, at det nu er saa galt, at vi skal til at lave Undtagelseslove om Raagerne. Lidt mistroisk overfor den megen Tale om Skaden bliver man jo rigtig nok ogsaa, naar man tænker paa at Ejerne af Raagekolonierne (hvor disse ikke findes i Statsskove) saa at sige altid selv er Landbrugere; det vilde dog have haft megen Interesse at have faaet nogle af disse Raageejeres Syn paa Sagen, men det mangler ganske. Er Skaden saa stor, som der antages, saa vilde vel ingen større Jordbruger taale en Raagekoloni i sin Skov; Forstmændene elsker ikke Raagerne, og den Indtægt, en Koloni kan give, er jo dog forsvindende overfor de Ødelæggelser, som tillægges Fuglene; der er her et Punkt, hvor man faar en stærk Mistanke om, at det ikke gaar nær saa galt, som Præsten præker.

Som Midler mod Raagerne anbefales Nedrivning af Rederne, Fældning af Træerne, hvor Fuglene yngler, og Gennemskydning af Rederne i Yngletiden. Hvorfor saa forresten ikke bruge et Mittel der findes angivet hos »Kjærbølling«, der fortæller, hvorledes »Stedets Degn Hr. Gammelgaard . . . tilraadete Beboerne at lade en Kanon tordne for dem (Raagerne). Ved at lade denne drøne et helt Døgn igennem, rystede man deres luftige Boliger, saaledes at Fuglene tog Flugten og lod Æg og Unger i Stikken«. Bogens sidste Kapitel hedder »Lovgivning mod Raagerne«. Saavidt vides staar der adskillige andre Ting paa Dagsordenen at lovgive om i den nærmeste Fremtid, saa en særlig Raagelov faar vi næppe ligestraks; at den i hvert Tilfælde ikke vil komme til at lyde som af Forfatteren foreslaaet, vil næppe mange, der har læst Udkastet, være i Tvivl om.

FLORA OG FAUNA.

(Udgivet af Naturhistorisk Forening af Lærere i Jylland, 1911.)

»Flora og Fauna« begynder sin 12te Aargang med at optræde som Medlemsblad for »Naturhistorisk Forening af Lærere i Jylland«. Man kan kun glæde sig over den Interesse, der vises Naturhistoriens forskellige Grene nutildags og ikke mindst over at en Stand som Lærerne, der i højere Grad end nogen anden har det i sin Magt at bibringe den opvoksende Slægt Syn paa og Kærlighed til Naturen, slutter sig sammen i en Forening med naturhistoriske Formaal. Man maa haabe, at Tidsskriftet, der sikkert ikke altid har haft blide Kaar, maa have faaet fast Grund under Fødderne; af de udkomne Hæfter ses, at der væsentlig fortsættes som hidtil med botaniske og entomologiske Artikler.

En Bemærkning maa man have Lov til, og det er, at der bør sørges for, saavidt det overhovedet kan ske, at hvad der optages af naturhistoriske Iagttagelser er rigtigt. Der staar paa Omslaget »For Artiklernes Indhold er Forfatterne selv ansvarlige«. Sandt nok,

men en Redaktion kan aldrig fritages for det Ansvar, at hvad der staar i en Artikel dog har Sandsynlighedens Præg, og en Meddelelse, der ikke har det, maa udelades eller undersøges. Anm. har tidligere rettet den samme Anke mod Tidsskriftet, men det synes ikke at have frugtet. I Hæfte I er de »Mindre Meddelelser« ikke alle lige gode. Det gør naturligvis ingen Fortræd, naar der opføres, at en Mand i Foraaret 1910 fandt en død Vende-hals, men det er ingen Mærkelighed; Vende-halse er der paa Foraarstrækket nok af. En Historie — paa anden Haand — om en Gedde, i hvis Mave der laa en Krage, minder jo lidt om Jonas — men lad gaa; uheldig er derimod en Meddelelse om en Flok Laplandsværlinger paa ca. 100, der skal være set 10 November i Nærheden af Varde, og af hvilke 5 blev skudte. Var det rigtigt, var det jo en højst interessant Begivenhed, men den er i og for sig ganske usandsynlig, og Anm. har ogsaa overbevist sig om, at det, som man paa Forhaand kunde vente, er Sneværlinger, det har drejet sig om.

OLUF WINGE, MAG. SC.: JÆGERNES SKADELIGE DYR.

(Andet Oplag, Hagerup, København 1911.)

For 25 Aar siden skrev Oluf Winge den Bog, som nu udkommer i 2det Oplag med et Forord og nogle Tilføjelser af den forlængst afdøde Forfatters Broder, H. Winge. Bogen blev i sin Tid skrevet som et direkte Stridsskrift overfor den Udryddelse af adskillige af vore Fuglearter, som da var sat i Gang af den faa Aar i Forvejen stiftede »Dansk Jagtforening«, og der lægges visselig ikke Skjul paa, mod hvem den er rettet. Jægerens Vildfarelser belyses grundigt, Jægerne angribes, særlig »den radikale Jæger og Vildtfreder«, ligesom der ikke levnes Sportsjagten Ære for ret mange Øre. Forfatterens Harmen over den Adfærd, der blev vist overfor Fuglene, er let forklarlig og forstaaelig, særlig naar man tager i Betragtning, at han vel saa klarere paa Resultaterne end de fleste; hvad der for 25 Aar siden for en Del kun var Profetier om Fugles Udryddelse, har jo desværre i en sørgelig Grad vist sig at slaa til.

Selv om man forstaar Forf.'s Følelser og Tankegang, der er klar og tydelig nok, saa er der dog vel ikke mange, der i et og alt vil gaa ind paa hans Anskuelse om Jagt og Jægere. Forf. bestræber sig ærligt for at være retfærdig overfor Jægerne men kommer dog ikke videre end at Jagt og Jagtlyst for ham staar som en sygelig Tilbøjelighed, en Lyst til at dræbe, i Lighed med nogle Menneskers sygelige Grusomhed og Tilbøjelighed til Mishandling, eller, som der nævnes, »i Slægt med Lysten til at tilintetgøre hvadsomhelst, især noget smukt eller kunstnerisk«. Denne Bedømmelse af Jagtlysten som et patologisk Fænomen, Udslaget af en abnorm Sindstilstand skyder adskilligt forbi Maalet, og sikkert vilde det have været bedre for Sagen om Forf. havde optraadt noget mindre stejlt overfor Jagten og dens Udøvere; det var paa Forhaand at kaste Broen af mellem de to Parter istedetfor at søge opnaaet noget paa læmpeligere Maade.

Men det skal indrømmes, at paa den Tid, da Bogen udkom, var der næppe stor Udsigt til at faa Jægerne i Tale. I »Dansk Jagttidende« førte som Forf. siger »den radikale Jæger og Vildtfreder det store Ord« og den Sans for Naturen i dens forskellige Grene, som nutildags giver sig Udslag paa saa mange Punkter, fandtes ikke nær saa almindelig for 25 Aar siden; der var ingen offentlig Mening, der lagde sig paa tværs for Udryddelse af naturhistoriske Mindesmærker, saaledes som man dog i nogen Grad kan vente det nutildags.

Men ser man nu bort fra Bogens polemiske Side, saa er der noget andet, som giver den blivende Betydning, som gør, at den vil læses med Interesse, selv paa en Tid, hvor de Anskuelser, den kæmper for, helt eller delvis har sejret, og det er den Kærlighed til Fuglene, den Indsigt i deres Liv og i deres Forhold til den øvrige Natur, som lyser ud af hver Side. Overalt bærer den Vidnesbyrd om at være skrevet af en højtbegavet og kundskabsrig Forsker, hvis Syn spændte videre, og hvis Evner til at se fremad var større end de flestes. Enhver, der giver sig af med Fugle, hvadenten man studerer dem nøjere eller blot har Glæde af at kende og iagttage dem, vil kunne høste Belæring af Oluf Wings Bog, vil gennem den kunne udvide sin Indsigt i og Forstaaelse af Fuglelivet og faa Klarhed over mange Forhold, som før var dunkle. Man læse blot Slutningskapitlet, der handler om Fristeder for vilde Dyr og Planter; kun et Par Steder i Verden var dengang gjort Begyndelse til, hvad man senere har kaldt »Naturfredning«; men alt hvad der er kommet op herom i de senere Aar, det havde Winge allerede dengang tænkt paa og stillet Forslag om.

Bogen blev skrevet for 25 Aar siden; hvad der staar i den af Betragtninger om Fugle og deres Livsforhold passer saa at sige alt endnu den Dag idag og virker friskt og levende, som da den første Gang udkom. Blandt naturhistoriske Afhandlinger, beregnede paa en Kredss udenfor de egentlige Zoologer, findes der næppe herhjemme noget Værk, der paa et tilsvarende Rumfang indeholder saa vægtigt et Stof og i den Grad belærer og vækker til Eftertanke. Enhver, som i Danmark giver sig af med Fugle, bør kende og eje Bogen.

O. H.

H. BARON LOUDON og S. A. BUTURLIN: EINE ORNITHOLOGISCHE FAHRT AN DIE MATZALWIEK.

(Journal f. Ornithologie Jan. 1908.)

H. BARON LOUDON: MEINE II FAHRT AN DIE MATZALWIEK.

(Ornith. Jahrbuch, 1910.)

De to Beretninger om ornithologiske Ekskursioner til Vestkysten af Estland indeholder efter Dagbogsoptegnelser et kort Overblik over Turenes Forløb og en Fortegnelse over de iagttagne Arter. Terrainen er sumpet med rig Variation af Strandenge, Mosestrækninger og Fjordpartier. En Mængde Øer findes spredt i det lavstaaende

Vand, og der er saaledes fortræffelige Betingelser for et rigt Liv af Vade- og Svømmefugle. Begge Ture forløb i Mai Maaned i Aarene 1907 og 1909, og man maa bekende, at Udbyttet var rigt i ornithologisk Henseende. Forf. fastholder med Bestemthed *Tringa schinzii* som en egen Art og skriver bl. a.: »Wir sind überzeugt, dass sich *Tr. alpina* von *Tr. schinzii* nicht nur subspezifisch — sondern spezifisch trennen lässt — das Verhältnis zu einander scheint mindestens analog etwa wie das von *Sterna hirundo* zu *St. macroura*«. — Medens *Tringa alpina* ikke syntes at yngle der, fandtes *Tr. schinzii* ynglende i stort Tal. Medens det i første Beretning særlig er dette uventede, store Fund af *Tringa schinzii*, der vækker Opmærksomhed, er det særlig Dvergmaagens (*Larus minutus*) Forekomst, der i anden Beretning paakalder Interesse. Dvergmaagen var til stor Overraskelse den talrigste Repræsentant for Maagerne. »Jeg saa den daglig i skygningende Skarer«, skriver Forf., der formoder, at der findes endnu nordligere Ynglepladser for denne Maageart, idet han anser en stor Del af de mange Dværgmaager for at være paa Gennemtræk. Som en Sjældenhed for den derværende Fauna skal det lige anføres, at en Klyde (*Recurvirostra avocetta*) blev iagttaget. Beretningen slutter med en speciel Omtale af Fuglelivet i en stor Park der paa Egnen og en Meddelelse om en isoleret Tjurbestand paa den estlandske Ø Dagden.

DR. H. DIETRICH: BERETNING OM YNGLERESULTATER 1910 PAA JORDSAND, ALBUEN, NORDEROOG OG LANGENWERDER VED POEL.

(Ornithologische Monatsschrift 1911, Nr. 1.)

En kortfattet Sammenligning med Yngleresultaterne i 1909 ved P. Jespersen.

I dette Tidsskrifts 4. Aargang findes en Oversættelse af Beretningen om Yngleresultater paa tre af de ovennævnte Fuglefristeder i 1909, og det var maaske da af Interesse ved Hjælp af ovennævnte Beretning at drage en Sammenligning mellem Resultaterne i de to Aar 1909 og 1910.

I. Jordsand.

For de fleste Arters Vedkommende viste de ynglende Fugle en tydelig Fremgang i Sammenligning med det foregaaende Aar. Der findes i begge Aars Beretninger en omtrentlig Angivelse af Tallet af fundne Reder for hver Art, og nogle Tal vil derfor bedst vise Forskellen paa de to Aars Resultater. Ternerne (*Sterna hirundo*, *St. macrura*) var gaaet ca. 600 Par frem, og der blev udruget over 800 Unger flere i 1910 end i 1909. Redernes Antal naaede for Ternerne Vedkommende derved op til 1800. Af andre Fugle, der viser udpræget Fremgang maa nævnes Rødben (*Totanus calidris*) fra 2 til 4 Reder og Lærke (*Alauda arvensis*) fra 1 til 13 Reder. Dvergterne (*Sterna minuta*), Strandskade (*Haematopus ostreologus*) og Ederfugl (*Somateria mollissima*) — af sidste Art fandtes 1 Rede med 5 Æg — viste samme Redeantal som foregaaende Aar. Præstekravernes (*Ægialitis hiaticula*, *Æg. cantiana*) Yngleforhold var næppe opgivet paa-

lideligt i 1909, og jeg skal derfor indskrænke mig til at nævne, at der 1910 fandtes 1 Rede af førstnævnte og 9 Reder af sidstnævnte Art. I Modsætning til 1909 fandtes der i Aar hverken Rede af Havmaage (*Larus argentatus*) eller Splitterne (*Sterna cantianca*), men til Gengæld ynglede en Stær i en paa Øen opslaaet Stærkasse.

Alt i alt viser Stedet dog god Fremgang med Hensyn til de ynglende Fugles Mængder, idet der i Aar blev udruget ca. 3600 Fugle i Modsætning til 2800 i 1909.

II. Albuen.

I Artiklen om Yngleresultaterne paa Albuen i 1909 findes ingen Angivelse af hver Arts Mængde, saa det har sine Vanskeligheder at faa et paalideligt Indtryk af Forskellen mellem de to Aars Yngleresultater, men der synes ligeledes her at være en glædelig Fremgang at spore. Havmaage, Stormmaage (1908: 1 Par, 1909: 16—18 Par, 1910: 47 Par), Dvergterne og Præstekrave har i særlig Grad taget til, hvad der i noget mindre Grad gælder om Strand-skade og Ederfugl. Omtrent paa samme Standpunkt som i 1909, hvad Antallet af Par angaar, staar Rovterne (*Sterna caspia*) og Gravand, hvorimod der, paa Grund af at en Del er udvandret til Jord-sand, er sket en betydelig Formindskelse i Mængden af *Sterna hi-rundo* og *macrura*. Iøvrigt findes Stenpikker, der i de senere Aar har udbredt sig stærkt, Lærke og Stær i betydeligt Antal paa Odden.

I Slutningen af Mai — altsaa midt i Yngletiden — blev der holdt forskellige militære Landgangsøvelser paa Odden, hvad der selvfølgelig har forarsaget Yngelen Skade, men ovenstaaende Resultater viser paa de fleste Punkter saa god Fremgang, at man dermed maa være tilfreds, selv om der mulig var naaet et endnu bedre Resultat, hvis Fuglene havde haft Fred i Yngletiden.

III. Norderoog.

I Foraaret 1909 blev ikke foretaget Ægindsamling paa Øen, og det har da ogsaa haft den Virkning, at der for enkelte Arters Vedkommede er en endog ret væsentlig Fremgang at spore. Nogle Tal vil bedst vise det. Havmaage 1909: 70, 1910: 100 Reder, Splitterne 1909: 2300, 1910: 3100, Graaand (*Anas boscas*) 1909: 21, 1910: 30, og Stær 1909: 20, 1910: 25—30 Reder. At det for Fugle som Terne og Kysterne samt Rødben synes at være gaaet lidt tilbage, skyldes sikkert særlige Forhold.

Ganske interessant er det at se lidt nærmere paa Splitternens Yngleforhold i de to Aar. Naar der 1909 fandtes 2300 Reder paa Øen og 4300 Unger blev udruget, skulde der ved Sæsonens Slutning findes ialt 8900 Splitterner. 1910 fandtes imidlertid 3100 Reder i hvilke 5600—5700 Unger blev udruget, og der mangler saa 2700 Fugle, hvis alle et Aar gamle Fugle har ynglet. Idet man gaar ud derfra, viser det sig, at 30 % af Splitterne enten i Aarets Løb er gaaet til Grunde eller har sluttet sig til andre Kolonier. Splitternekolonien viser dog ialt en Fremgang paa 35 %, og — alle For-

hold lige — vil man derfor i Aaret 1911 kunne gøre Regning paa at finde 4100—4200 ynglende Par paa Øen.

En Del Fugle blev i Foraaret Løb forsynet med en Aluminiums-ring om Foden, nemlig 300 Splitterner, 18 Strandskader og 57 Havmaager.

Forf. fremfører nedenstaaende to Læresætninger, der muligt kan have Betydning ved Anlæggelse af nye Fristeder for Fuglene:

»1. Det er vanskeligt at bringe en Fuglearts Bestand i Vejret, naar den først engang er sunket ned til et ringe Antal, og det synes umuligt, hvis en Indvandring fra nærliggende Ynglepladser er udelukket. (Gravand paa Norderoog, Rovterne paa Albuen).

2. Det er vanskeligt at tiltrække en Fugleart som Ynglefugl selv til et gunstigt beliggende og for denne Art velegnet Sted, naar den først engang er udryddet der. (Havmaage og Splitterne paa Jordsand)«. —

Foreningen, der har fredet Jordsand, Albuen og Norderoog har oprettet et nyt Fuglefristed, nemlig Langenwerder ved Øen Poel, der ligger omtrent udfør Wismar. I Yngletiden 1910 blev der foretaget en Optælling, der viste ialt 970 Reder med 2500 Æg og Unger. Den dominerende Fugl var Stormmaagen med 751 Reder, men Ternerne (*Sterna hirundo*, *St. macrura*) havde dog 81, Dvergternen 87 Reder. Iøvrigt fandtes bl. a. en Rede af Toppet Skallesluger (*Mergus serrator*) og en af Spidsand (*Anas acuta*). Her synes imidlertid at være gunstige Betingelser, naar Fuglene kan faa Fred i Yngletiden, og Langenwerder vil da indgaa som et værdigt Led i den snart ret anselige Række tyske Fuglefristeder.

HJEMMETS PLANTE OG- DYREVERDEN.

(8. Aargang, Hefte 1—7.)

Selskabet for Stuekultur, der udgiver Medlemsbladet »Hjemmets Plante- og Dyreverden«, har ved Overgangen til Tidsskriftets 8de Aargang forøget Hefternes Format en Del, saaledes at saavel Hefterne som disses Udstyr fremtræder paa en fordelagtigere Maade. To Gange i hver Maaned udsender Selskabet et saadant Hefte, hvori enhver Ven af Stuekultur vil finde mange interessante Meddelelser foruden en Mængde gode Raad og nyttige Vink. En væsentlig Del af Hefternes Spalter omhandler Stuefugle — saavel tropiske som nordiske — og der er selvfølgelig lagt særlig Vægt paa Beskrivelser af disse Fugles Livsforhold og Egenskaber som Stuefugle, men man støder ogsaa paa enkelte Artikler, der behandler Fuglene ude i den frie Natur. Man vil kort sagt indenfor dette Tidsskrifts Rammer finde Emner behandlet af saavel belærende som mere underholdende Art. Enhver Ven og Ynder af Stuefugle vil i Hefterne finde en Mængde gode Oplysninger om de forskellige Stuefugles Røgt og Pleje. Kontingentet er kun 2 Kr.

P. JESPERSEN.